

ספר' — אוצר החסידים — לויבאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
ששה עשר

היכל
חמישי

מאמר ולא יקרא עוד שמר אברם

•

מ א ת

כבוד קדושת אדוננו מורנו ורבנו הגדול הגאון האמתי האלקי
חסידא קדישא אור עולם נר ישראל ותפארתו קדוש ה'
מרנא ורבנא **מנחם מענדל** נבנ"מ זי"ע
— אדמו"ר ה"צמח צדק" —
מלויבאוויטש

יוצא לאור בפעם הראשונה מגוף כתב יד קודש

על ידי מערכת
„אוצר החסידים”

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושש לבריאה

לזכות

החתן התמים הרב שמואל בן חנה שי'
והכלה מרת אסתר ליבא בת שרה שתחי'
לרגל נישואיהם בשטומ"צ
יום שלישי פ' לך לך
ו' חשון ה'תשפ"ו

נדפס על ידי ולזכות

הוריהם

הרב אברהם יהושע העשיל בן צבי מרים וזוגתו מרת חנה בת רחל דבורה שיחיו
גורארי'
הרב אליעזר בן גיטל וזוגתו מרת שרה בת שושנה רויזא שיחיו
איידעלמאן

זקניהם

הרב נתן בן חוה וזוגתו מרת לאה בת דבורה שיחיו גורארי'
הרבנית צבי מרים בת הרב יצחק הכהן ע"ה גורארי'
הרב צבי זאב בן הינדא וזוגתו מרת רחל דבורה בת יוכבד מרים שיחיו זקלס
הרב שלום בן הרב ארי' דוב ע"ה ויבלח"ט זוגתו מרת גיטל בת סאניא שתחי'
איידעלמאן
ר' בנציון אליעזר בן ר' שמריהו ע"ה האקנער
מרת שושנה רויזא בת יוכבד ובעלה ר' משה הלוי בן שפרה שיחיו לוי

VELO YIKOREI OID SHIMCHO AVROM

Copyright © 2025

by

Kehot Publication Society

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

editor@kehot.com

Orders Department:

291 Kingston Avenue / Brooklyn, New York 11213

(718) 778-0226 / FAX (718) 778-4148

www.kehot.com

All rights reserved.

The Kehot logo is a trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch®.

Printed in the United States of America

נסדר בדפוס "עמפיינער פרעסס" ע"י יוסף יצחק בן ברכה שיחי'

EMPIRE PRESS, 550 EMPIRE BLVD., • BROOKLYN, N.Y. 11225 • (718) 756-1473

פתח דבר

לקראת ש"פ לך לך הבעל"ט, הננו מוציאים לאור בזה את המאמר ד"ה „ולא יקרא עוד שמך אברם“, מאת כ"ק אדמו"ר ה"צמח צדק".

המאמר נדפס כאן מגוף כתב־יד קודש אדמו"ר ה"צ. והוא קיצורים והגהות על ד"ה זה מכ"ק אדמו"ר הזקן, שנדפס בספר „תורה אור“ פרשת לך לך, וביאורו שם המתחיל „והבדילה הפרוכת“. ונוסח אחר של המאמר וביאור שנדפסו בסידור עם דא"ח שער המילה.

בתחילת הקונטרס הוספנו פאקסימיליא מהכתב יד קודש.

המאמר הוכן לדפוס על ידי הרה"ת ר' אליהו שי' מטוסוב.

מערכת „אוצר החסידים“

בדר"ח מרחשון, ה'תשפ"ז
ברוקלין נ.י.

קיצור'י מד"ה ולא יקרא עוד שמך אברם בתו"א³

אברם אב המון, לעשות⁴ לתקן, כי בטבע הבריאה שחסר, כמו תורמסין. והבדילה⁵ הפרוכת בין ק"ק לקדש, כמו גם באצ"י שיש שם ק"ק, השראת א"ס. ואילו ה' הולך השפע בהדרגה מעילה לעילה, לא ה' מציאת התהוות מלאכים, ומכל שכן גופים גשמיים, וגם לא ה' ענין ההתחלקות לרבבות מדרגות. לזאת יש פרסא המעלמת האור. ואור האצ"י שבוקעה נק' אור⁶ של תולדה. וז"ס מחדש⁷ בטובו בכל יום כו', בחי"8 אור חדש יש מאין.

ובהבדלה אומרים בין קדש לחול, ואין זה הפרכת הנ"ל שמבדילה⁹ בין קדש לקדש. והענין, כי להיות התהוות וחיות ע"י¹⁰ שרים הנפרדים גמורים

סה"מ תרמ"א ע' צה. תרצ"ז ע' 214. לקוטי שיחות חכ"ה ע' 14.

(5) והבדילה הפרוכת: תרומה כו', לג: והבדילה הפרוכת לכם בין הקודש ובין קדש הקדשים. [וראה עמק המלך שער עולם הבריאה ריש פ"א ואילך].

(6) אור של תולדה: ע"פ ע"ח שער דרושי אבי"ע (שמ"ב) פ"ב. וראה גם תו"א לקמן יד, ב"ג (ושם מבאר ענין הפרסא). לקו"ת מסעי פט, ב. ואתחנן י, ב. מאמרי אדמו"ר האמצעי במדבר ח"ה ע' א'תתמג (בשם הפרדס) ובמ"מ שם. מאמרי אדה"ע ענינים ח"ב ע' תעט. ובמובא בספר הערכים חב"ד בערכו (כרך ג) ע' תקיא. (7) מחדש בטובו בכל יום: ברכות ק"ש (ברכת יוצר). [ובגמ' חגיגה יב, ב: ומחדש בכל יום מעשה בראשית].

(8) בחי' אור חדש: ראה ספר הערכים חב"ד בערכו (כרך ג) ע' שפו. וראה לקמן הערה 33 לד"ה והבדילה.

(9) שמבדילה בין קדש לקדש: ראה פסחים קג, ב ואילך. חולין כו, ב.

(10) ע' שרים הנפרדים גמורים שיכול לומר לי יאורי: ע"פ יחזקאל כט, ג: התנים הגדול גו' אשר אמר לי יאורי ואני עשיתי. [בתו"א כאן (יב, ב) הלשון כאן הוא „כמו היכלות החיצונים המגביהים את עצמם לומר לי יאורי כו", כנראה הוא שינוי בדפוס שם מחמת הצנזור. ונזכר על הע' שרים ומאמר לי יאורי בנוסח

(1) קיצור: קיצורים והגהות בגו"כ"ק אדמו"ר הצ"צ (מספר 1122, תכריך הכולל דפים מלוקטים בגו"כ"ק הצ"צ). הכותרת כאן (ולקמן בהביאר ד"ה והבדילה) ניתוספו על הגליון, בגו"כ"ק כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע.

(2) ולא יקרא: לך לך יז, ה: אני הנה בריתי אתך והיית לאב המון גוים ולא יקרא עוד את שמך אברם והיה שמך אברהם כי אב המון גוים נתתך.

(3) בתו"א: דף יב, א [ועיין שם במראי מקומות]. ממאמר זה קיימים שלש הנחות: א) הנחת המהרי"ל אחיו של כ"ק אדה"ז – נדפסה בתו"א. ב) הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי – נדפסה בסידור עם דא"ח (ריח, ג). ג) הנחת הר"מ בן כ"ק אדה"ז – נדפסה בסה"מ תקס"ו ח"א ע' צו. הקיצורים והגהות כאן, ניכר שנכתבו על פי סגנון הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי (כאשר יצויין לקמן בהמ"מ).

(4) לעשות לתקן: ב"ר פ"א, ו: פילוסופוס אחד שאל את רבי הושעיה אם חביבה היא המילה מפני מה לא נתנה לאדם הראשון כו' אמר לו כו' כל מה שנברא בששת ימי בראשית צריכין עשייה (וברש"י שם: תיקון) כגון החרדל צריך למתוק, התורמוסים צריך למתוק, החיטין צריכין להטחון, אפילו אדם צריך תיקון. ועיי"ש ברש"י. [וראה במראי מקומות בתורת חיים בשלח קלט, ד ובמאמרי אדמו"ר האמצעי יקרא ח"ב ע' תתסח. דברים ח"ד ע' א'רט.

ולא יקרא עוד שמך אברם

שיכול לומר לי יאורי ומכוין¹¹ למרוד, היינו ע"י שהשפע עוברת ע"י לבוש שק המעלים לגמרי כמרצופים¹² של עור. רק שמ"מ יש בזה ב' בחי'. בחי' א', כדכתיב בין¹³ טהור לטמא, חול גמור, וזהו לע' שרים הנ"ל, ואינו שייך לישראל, על כן איננו אומרים זה בנוסח ההבדלה. הב', לישראל, חולין¹⁴ שנעשו על טהרת הקדש או חולין¹⁵ של מועד. שהרי ששת¹⁶ ימים תעבוד, והיתכן שהעומד לפני המלך¹⁷ ממ"ה שממה¹⁸ כ"י¹⁹ ידים, אלא מחמת [ש]יש מסך המעלים, והיינו כי גם למעלה יש ו' יומין דחול, להיות בבי"ע נפרדים ע"י מסך ופרכת הנ"ל, כמו כן ניתן גם לאדם שיהנה מיגיעו בבחי' פירוד קצת, ואח"כ בשבת עלי' העולמות ביטול, וגם שבת²⁰ להוי' כתיב, וא"כ החול נעשה על טהרת הקדש, שהיש יתבטל. וגם הארת²¹ השבת מאיר בג' ימים שלפניו ואחריו. וזהו בכיון שברא לעשות לתקן, שהיה יש ושיתבטל, מי שטרח, ותורמסין כו'. משא"כ אומות העולם חול גמור טמא.

המאמר שבסידור – ריט, ד]. וראה ס' חסד לאברהם (אזולאי) מעין שישי נהר א. תניא (אגה"ת) מהדו"ק ע' תקו. תו"א ה, א. ובמראי מקומות בס' תו"ח שמות ל, א.

(11) ומכוין למרוד: ע"פ לשון התו"כ בחוקותי כו, יד. ובכ"מ. [ענין זה מובא גם בנוסח המאמר שבסידור שם ריט, ד – ועיי"ש במ"מ. אך ליתא בנוסח התו"א – יב, ב].

(12) כמרצופים של עור: ראה כלים פ"כ מ"א, וברע"ב שם. רמב"ם הל' מכירה פכ"ה ה"ז, ובמגיד משנה שם. ובכ"מ. [ענין זה נזכר גם בסידור כאן, וליתא בתו"א].

(13) בין טמא לטהור: ע"פ ס"פ שמיני (יא, מז). [וראה מזה בסיום המאמר בתו"א (יב, ג), ובמקבילו בסידור רכא, א].

(14) חולין שנעשו על טהרת הקודש: חגיגה יט, ב ואילך (וברש"י שם: אדם הרגיל לאכול קדשים מקבל עליו לאכול חולין בטהרת הקודש כדי שיהו בני ביתו זהירין ובקיאין בטהרת הקודש). וראה שם יח, ב במשנה. [וראה סידור כאן, רכ, ב ובנסמן שם].

(15) חולו של מועד: מגילה כא, א (במשנה).

ובכ"מ.

(16) ששת ימים תעבוד: יתרו כ, ט. [ודרשו רז"ל „זו מצות עשה“, עיין במובא בלקוטי שיחות חיי"ז ע' 245, חל"ג ע' 143. וראה מזה בסידור כאן רכ, ב – ובמראי מקומות שם. ושם ובתו"א נזכר הכתוב „ששת ימים תעשה מעשיך“, משפטים כג, יב. ואילו בסה"מ תקס"ו הובא הפסוק דפ' יתרו].

(17) המלך ממ"ה: אוצ"ל: מה"מ = המלך, מלך מלכי המלכים.

(18) שממה"כ: אוצ"ל: שמכה"כ = שמלא כל הארץ כבודו.

(19) ידים יד: ראה חגיגה ה, ב. פסחים נז, ב. [ראה סידור כאן – רכ, ב].

(20) שבת להוי': יתרו שם, יו"ד. ועוד. [וכן הובא בנוסח המאמר שבסידור – רכ, ד. אבל בתו"א הובא פסוק זה רק לקמן בסוף ד"ה והבדילה הפרוכת].

(21) הארת השבת מאיר בג' ימים שלפניו ואחריו: ע"פ פסחים קו, א. לקו"ת להאריז"ל (טעמי המצות) פ' ואתחנן. [וראה עוד במ"מ בסידור שם רכ, ד].

ולזה ניתן המילה, כי הערלה היא לבוש שק החופה על יסוד, ונק²² אב רם, כי רם²³ על כל גוים, דקרו²⁴ אלקא דאלקיא בבחי' מקיף, ולהמשיך בגילוי הוא ע"י כריתת ערלה, ואז נק' אב המון, שיתוספו גרים ויוכללו כנר.

וזכה מילה²⁵, מל בחי' דיבור וגילוי י"ה, וראו²⁶ כל בשר לעתיד לבוא, כי פי ה' דיבר. וזהו עתים²⁷ חשות בחי' העלם, עתים ממל[ל]ות גלוי. ומל נוכח מולי²⁸, ג"כ²⁹ גילוי. ולפי שנעשה³⁰ אדם בצלמינו כתיב, על כן יש בו ערלה, ושימול להסיר לבוש שק, וכענין ההבדלה בין קדש לחולין שנעשה על טהרת הקדש. אבל הבדלה שני' בין טהור לטמא, אין מזכירין אותה, אלא כמו שכורתים הערלה לגמרי. והגילוי הוא ע"י הפריעה.

מפי הקב"ה חשות ובשעה שאין הדיבור יוצא מפי הקב"ה ממללות. וכ"ה בזח"ג רכח, א. רכט, א. ועוד. [וראה עוד בארוכה בענין חשמ"ל, לקמן בתו"א בהביאור ד"ה והבדילה הפרוכת. ובמראי מקומות במאמרי אדמו"ר האמצעי נ"ך (מג"א) ע' שנח].

(28) מולי: בלק כב, ה: והוא יושב ממולי.

(29) ג"כ גילוי: ראה גם תו"א ד"ה והבדילה, יב, ד (לפני פיסקא: והנה זהו בחשמל). לקוית תזריע כא, איב (מל מלשון גילוי, וכן מלשון מלילה וכריתה). פינחס עט, ג. סה"מ תקס"ה ח"ב ע' תתקלח. דרך מצותיך ח, ב. וראה המשך תרס"ו ע' שכ [רמ]: „שפירוש ומל הוא לשון גילוי כמו וקטפת מלילות שהוא בשרש אחד עם מלל לשון דיבור וגילוי". [וראה במראי מקומות בסה"מ תרל"ח ע' שפד. תר"ם ח"א ע' רמד].

(30) שנעשה אדם בצלמינו: בראשית א, כו.

(22) ונק' אב רם: ראה זח"א עט, ב (אב ורם). וראה גם תו"א ר"פ לך (יא, א). ובכ"מ.

(23) רם על כל גוים: תהלים קיג, ד. [וראה במראי מקומות בסידור רכא, א].

(24) דקרו אלקא דאלקיא: סוף מנחות. וראה ספר הערכים חב"ד (כרך ב) ערך אומות העולם ס"א.

(25) מילה מל . . י"ה: ע"פ תקוני זהר תכ"ב (סח, א). לקוית (טעמי המצות) פ' לך לך. ע"ח שער האונאה (של"ג) פ"ג. [מובא לפעמים גם בשם הפע"ח, ראה סה"מ תקס"ה ח"ב ע' תתקלט. תרל"ח ע' שז ובנסמן שם].

(26) וראו כל בשר: ישעי' מ, ה.

(27) עתים חשות: בחגיגה יג, ב (עה"פ יחזקאל א, ד: ומתוכה כעין החשמל, ועד"ז שם א, כו, ח, ב): מאי חשמל כו' תנא עתים חשות עתים ממללות, בשעה שהדיבור יוצא

והבדילה הפרוכת

שם ד"ה³¹ והבדילה³² הפרוכת לכם

חשמל³³ מחיצוני אימא מלביש לזו"ן מצדדיהם, ומתחת רגליהם הוא נעשה מנועל, פעמיך³⁴ בנעלים, פרסא³⁵ פרכת. איתא בכתובות³⁶ י"ג פרכת היו

(31) ד"ה והבדילה הפרוכת: תו"א לך לך יב, [והוא ביאור והמשך לד"ה ולא יקרא עוד שמך אברם שלפניו]. נוסח ב – סידור עם דא"ח רכב, ב (ומתחיל: להבין שרשי הדברים). נוסח ג – סה"מ תקס"ו ח"א ע' קד. ראה לעיל הערות 1, 3 לד"ה ולא יקרא עוד שמך. (32) והבדילה: תרומה כו, לג.

(33) חשמל מחיצוני אימא . . מצדדיהם ומתחת רגליהם: ע"ח שמ"ב (שער דרושי אבי"ע) פ"בד, פי"ג"ד [הלשון בשורה זו, היא לפי נוסח המאמר בסידור שם רכב, ב. וראה עוד במראי מקומות שם], וז"ל בע"ח: בריאה היא נקראת בחי' בינה כנ"ל, והטעם לפי שהבריאה אינה מקבלת האור אלא דרך מסך ממש, ונודע כי אור העובר דרך מסך אינו עצמות האור הראשון רק תולדתו וע"כ נקרא משם ואילך בשם בריאה חדשה ואיננו מכלל עולם אצילות וזה ההפרש שביניהן, ואמנם ענין מסך זה ביארנו במ"א והענין בקיצור, כי הנה הבינה היא אם הבנים ושומרת אותם כנשר יעיר קנו וגו' יפרוש כנפיו יקחהו, כדרך העוף הפורש כנפיו ומכסה בניו שלא יקחום עופות אחרים, כך הבינה מחמת יראתה מהחיצונים שלא יתאחזו בבניה שהם זרין אשר שם יש יכולת להחיצונים להתאחז, משא"כ בבניה עצמה כנודע שאין אחיזה לחיצונים בה ולכן שומרת אותם תחת כנפיה ונעשית להם מחיצות, כדוגמת ענני כבוד שהיו לישראל שהיו נשמרים על ידם מאבני בליסטראות וחיצים שהיו זורקין בהם המצריים ועמלקים, והנה הבינה חופפת ומכסה עליהם מכל צדדיהם אף למטה תחת רגליהם, והנה

הלבוש החיצון של הבינה נקרא חשמל גי' מלבוש, וזהו המלבוש הוא מקיף ולבוש לזו"ן . . והנה החשמל הזה מלביש ומקיף לזו"ן מכל צדדיהם אפילו מתחת רגליהם, ומה שהוא מצדם נקרא מלבושים ומה שהוא מתחת רגליהם נקרא מנעלים. ע"כ. ועד"ז הוא בפע"ח שער התפילה (שער א') פ"ג.

[באוה"ת שה"ש (כרך ג) ע' תתקעז מאריך בדברי הע"ח. ובאוה"ת נח (כרך ג) תרסט, ב מביא שיש בזה סתירה, כי תמיד איתא שבחי' חשמל הוא מחיצוניות בינה וכמ"ש במאמר כאן, אך לפעמים מבואר שהחשמל שרשו מפנימיות בינה (ד"ה כי פדה במאמרי אדמו"ר הזקן – אתהלך לאוניא ע' נז), ומתרג': „נראה המכוון כי החשמל עצמו הוא חיצוני אלא ששרש המשכתו הוא מפנימי בינה". ומאריך בזה. ונתבאר באורך בסה"מ תרנ"ד ע' ריא"ריד. המשך תער"ב ח"א ע' ערב וע' תצג. וראה עוד במראי מקומות בסידור רכב, ב].

(34) פעמיך בנעלים: שה"ש ז, ב. [מובא כאן בסידור ובסה"מ תקס"ו, אבל בתו"א הובא לקמן בהמשך המאמר יג, א].

(35) פרסא פרכת: ע"פ ויקהל לה, יב: ואת פרכת המסך, ובתרגום אונקלוס: וית פרכתא דפרסא (וברש"י שם: פרוכת המסך – פרוכת המחיצה, כל דבר המגין בין למעלה בין מכנגד קרוי מסך וסכך כו'). ובפ' תרומה כו, לא: ועשית פרכת, ובתרגום יונתן בן עוזיאל: ותעביד פרגודא. (וברש"י: פרוכת – לשון מחיצה הוא, ובלשון חכמים פרגוד דבר המבדיל בין המלך ובין העם). ועד"ז בכ"מ.

(36) בכתובות: קו, א.

במקדש, ופרש"י³⁷ לצניעותא. ובוהר³⁸, שכל פרטי הענינים שבבהמ"ק שלמטה ה' כמו בבהמ"ק שלמעלה, הוא מל' דאצי'. וזהו שכתוב בכתב³⁹ מיד ה' עלי השכיל, ע"י שמואל ודוד. ובלילה⁴⁰ נסגרים דלתי העזרה, כמו כן למעלה תרעין⁴¹ דגן עדן אסתימו. ומה שכתוב ותתן⁴² טרף, הוא בבחי' חיצוני, אבל הפנימי' מסתלק, ואדרבה הסתלקות הפנימי' זה סיבה שיוכל להיות גילוי החיצוני' ליתן טרף לנבראים. כמשל באדם, איברי הנשימה פנימי', ואיברי המזון חיצוני', וכשנעזר ומתגבר כח השכל, מונע כח הדוחה, ולכן כח העיכול טוב יותר בעת השינה. וכן למעלה, בירורי הניצוצות, וכל⁴³ קרבי, בלילה. אבל חסד⁴⁴ אל כל היום, גילוי פנימי'. וכן למטה, עוסקים העולם בתורה ומשא ומתן. ומ"מ פרסא לצניעותא, שאם לא כן לא יוכל האור להתקבל בבי"ע. רק⁴⁵ שהארה בוקעת המסך, מל' דאצי' עתיק לבריאה.

וביאור ענין הפרסא. הנה החשמל שמחיצוני' אימא שמלביש זו"נ, ענינו הוא, כי המדות נמשכים מהשכל, ובחי' אחרונה שבשכל מתפשטת במדות להיות מוחין, שהרי כשהשכל מאיר בתקפו, המדות בטילים ונכללים בו. ומבחי' חיצוני' זה נעשה ג"כ מלבוש. ועם היותו רק בחי' לבוש להמדות, מ"מ שרשו נעלה מהם,

תקס"ו ע' קד. אבל בתו"א כאן לא נזכר.
(40) ובלילה נסגרים דלתי העזרה: תמיד פ"ג מ"ז. מדות סוף פ"א.

(41) תרעין דגן עדן אסתימו: ראה זח"א צב, א. קעב, א. רמב, ב. זח"ב מו, א. זח"ג נב, ב. קז, ב. רכב, א. [וראה במראי מקומות בסידור כאן – רכב, ד].

(42) ותתן טרף: משלי לא, טו.
(43) וכל קרבי: תהלים קג, א. [פסוק זה לא הובא בתו"א כאן, אבל הובא בסידור כאן רכב, ב וז"ל: „כידוע ביאור ענין חיצוניות שפע זו, שהוא דוקא מבירור בחינת אצטומכא העליונה, על פסוק וכל קרבי את שם קדשו וכמ"ש במ"א". ועיי"ש במ"מ].

(44) חסד אל כל היום: תהלים נב, ג.
(45) רק שהארה בוקעת המסך: ע"ח שער דרושי אבי"ע (שמ"ב) פ"ג. סדר אבי"ע (שמ"ז) פ"ו. וראה שם שער פרצופי זו"ן (של"א) פ"ה. שער הארת המוחין (של"ב) פ"א ופ"ז.
(46) מל' דאצי' עתיק לבריאה: ראה ע"ח שער דרושי אבי"ע שם פ"א ופ"ב. שער העקודים (ש"ן) פ"ב. [וראה במראי מקומות בסידור רכב, ג].

(37) ופרש"י לצניעותא: ברש"י שם: בפרוכות שנגד הפתחים דלצניעותא עבידי. וראה גם רש"י מנחות צח, א: פרוכת היתה פרוסה בפתח בית קדשי קדשים לצניעות בעלמא ולא משום מחיצה כו'.

(38) ובוהר שכל פרטי הענינים שבבהמ"ק ה' כמו בבהמ"ק שלמעלה: זח"ג קסא, ב: הבית אסחר לעזרות דישאל ואינון עזרות סחרן ללשכת הגזית כו' ולשכת הגזית אסחר למזבח כו', ומהכא אתזנו כל אינון אתרי דישובא דאינון שייפי דגופא כו', כגוונא דא לעילא כו' היא קרתא קדישא כו'. [וראה במראי מקומות בסידור רכב, ג].

(39) בכתב מיד ה' עלי השכיל ע"י שמואל ודוד: דברי הימ"א כח, יט: הכל בכתב מיד ה' עלי השכיל (בנוגע לדוד על מלאכת תבנית ביהמ"ק). ושם ט, כב: המה יסד דוד ושמואל הרואה. ובגמ' זבחים נד, ב: וילכו דוד ושמואל וישבו בניו ברמה כו' שהיו יושבין ברמה ועוסקין בניו של עולם. ועד"ז בכ"מ. [נמצא בנוסח המאמר שבסידור רכב, ג. וז"ל: וכמ"ש הכל בכתב מיד ה' עלי השכיל וזהו שישבו שמואל ודוד והכינו וסידרו סדר הבנין בדוגמא עליונה ממש כו'. ועד"ז בנוסח המאמר שבסה"מ

והבדילה הפרוכת

שהרי הוא מאיר עכ"פ. והוא כענין משל לשכל שהוא לבוש זר, ומ"מ שרשו נעלה מהשכל, שהרי דוקא ר' מאיר⁴⁷ אמר משלים, ומשלי⁴⁸ שלמה, כי בכדי לכונו צריך חכמה יתירה, ופעולת המשל שלא יטעה המקבל. כמו כן ז"ל, אברהם⁴⁹ יצא ממנו ישמעאל, ויצחק⁵⁰ מצפרני⁵¹ נטילת ידים, לכן אור אימא מלביש ושרשו נעלה. ומצד ב' ענינים אלו שבו נק' חשמ"ל, מצד שרשו הנעלה באימא נק' ח"ש, כי סייג⁵² וכלי לחכמה שתיקה, ואו"א⁵³ תרין ריעין. ומצד הכנתו^{53*} מלבושו, מ"ל לשון גילוי, לרוח⁵⁴ ממללא, צירופי אותיות המשל, ומ"מ שומר הוא מחמת שרשו, ח"ש שתיקה וביטול. ואזי לא⁵⁵ ירעו, וגר⁵⁶ זאב, תיבת נח. ובחיות הקדש הנמשכים ממנו אמרו רז"ל עתים⁵⁷ חשות, בשעה שהדיבור יוצא מפי הקב"ה מל' דאצי, נעשה במקבלים ביטול. ועתים ממללות בבחי' רצוא, בשעה שאין הדיבור יוצא, ואומרים אז קדוש וברוך כו'.

ומתחת⁵⁸ רגליהם נעשה מנעל. הנה המנעל מכין למדת הרגל ומסתירו, כמו כן למעלה לבוש עב יותר מבצדדים להיות ב"ע, שהרי ממשל מובן השכל, אבל זה צמצום יותר, ומ"מ מאיר שם הארה מועטת (ומש"ש⁵⁹ עור צ"ע,

כלומר בחינת כלי להגביל אור החכמה כו').
(53) ואו"א תרין ריעין: זח"ב נו, א. זח"ג ד, א. [וראה במראי מקומות במאמרי אדמו"ר האמצעי דברים ח"ב ע' שסו. ובתורת חיים בראשית כא, ב].
(53*) הכנתו: בסידור כאן (רכד, ב): אבל מצד התלבשות שלו בצירופי אותיות להיות לבחינת לבוש גשמי כנ"ל נק' מ"ל לשון דיבור. (54) לרוח ממללא: תרגום אונקלוס לבראשית ב, ז. ועד"ז בת"י שם.
(55) לא ירעו: ישעי' יא, ט. [ענין זה נמצא כאן בסידור – רכד, סע"ב. אבל ליתא בתו"א].
(56) וגר זאב תיבת נח: שם יא, ז. ועיי"ש במראי מקומות בסידור (רכד, ג).
(57) עתים חשות בשעה שהדיבור יוצא: חגיגה יג, ב [נסמן לעיל בד"ה ולא יקרא עוד שם].

(58) ומתחת רגליהם נעשה מנעל: ראה לעיל בתחילת הקיצורים (לד"ה והבדילה). מכאן ואילך קאי על סידור שם רכד, ג ואילך.
(59) ומש"ש עור: מכאן עד סיום המוסגר, הוא הגהת כ"ק אדמו"ר הצ"צ. וקאי על סידור שם – רכד, סע"ד ואילך.

(47) ר' מאיר אמר משלים: סנהדרין לח, ב: כי הוה דריש רבי מאיר בפירקיה הוה דריש תילתא שמעתא תילתא אנדתא תילתא מתלי, ואמר ר' יוחנן ג' מאות משלות שועלים היו לו לרבי מאיר ואנו אין לנו אלא שלש כו'. וראה סוטה מט, א. [וראה בכל זה: תו"א מג"א צא, ג. סה"מ תקס"ח ח"א ע' שצד. לקוטי שיחות ח"ט ע' 202 ואילך].

(48) ומשלי שלמה: משלי א, א.
(49) אברהם יצא ממנו: פסחים נו, א: אברהם שיצא ממנו ישמעאל יצחק שיצא ממנו עשו. [ונסמן באורך, במראי מקומות בסידור נב, ד].
(50) ויצחק: בסידור כאן (רכג, ג) ועד"ז בקו השמאל יצחק יצא ממנו עשו מבחינת סוספיתא דדהבא בחינת פסולת ומותרות הגבורה דקדושה וכידוע בפי' המאמר ריש' דעשו בעטפי' דיצחק.

(51) מצפרני' נט"י: ראה ד"ה להבין ענין נטילת ידים, בסידור קנד, ג ואילך (ובמראי מקומות שם).

(52) סייג וכלי לחכמה שתיקה: אבות פ"ג מ"ג: סייג לחכמה שתיקה [ובסידור (רכד, ב): מפני שהשתיקה הוא בחינת כלי לביטול האמיתי ועל כן אמרו סייג לחכמה שתיקה

שהרי זהו בקליפת נוגה, וכמ"ש בעצמו להלן. ולפ"ד⁶⁰ צ"ע מאין לחלק בין המנעל ללבוש, אחר ששניהם מחשמל. ועי' בתורה על פסוק פעמיך). ונק' אור חדש יש מאין. וכל זה בחול, בחוץ לארץ מעשי' ובארץ ישראל מיצי'. אבל⁶² בשבת מאיר אצי' בבריאה שלא ע"י מסך. ומעשי' ואילך קליפת נוגה, ממוצע בין קדושה לג' קליפות הטומאה. ז"ס והבדלתם⁶³ בין הטהור לטמא.

והענין, כי בקדושה ביטול, לך⁶⁴ משתחווים, ובביטול רבבות מדרגות, בכל עולם לפי ערך הגלוי שבו, בי"ע, שבין כא"א מסך, ומ"מ מאיר קצת כנ"ל. ז"ס חולין שנעשו על טהרת הקדש, כי המסך גורם יש, וההארה שדרך בו ביטול. משא"כ נוגה עור המעלמת לגמרי, יש גמור. והג' קליפות שמקבלים ממנה, רע גמור, שז"ס לטמא⁶⁵. ולכן⁶⁶ גזל אינו יכול לעלות כ"א משא ומתן בהיתר בחי' נוגה יש בה טוב ויכול לעלות (ע"י⁶⁷ האדם שבו נפש האלקית דקדושה. ובה יתכן מה שמשמע לכאורה שהנוגה לבוש עור יש גמור, אמת כן הוא, והיינו לג' קליפות המקבלים ממנה, והיא עצמה קרובה לקדושה, וע"י ישראל דקדושה דוקא יכולה להתברר. והי' אפשר לומר, קליפת נוגה היא חול דישאל, וג' קליפות חול דאומות, ופרסא עם חשמל ענין א', והבדלתם בין טהור דקליפת נוגה לטמא דג' קליפות. וצ"ע⁶⁸ בע"ח ערלה ק"נ) מי⁶⁹ שטרח, ובשבת שביתה ממלאכה, ביטול

(60) ולפ"ד: = ולפי דבריו.

(61) ועי' בתורה ע"פ פעמיך: סה"מ תקס"ג ח"א ע' רמח ואילך, רסא ואילך (ועיי"ש במראי מקומות).

(62) אבל בשבת מאיר אצי' בבריאה שלא ע"י מסך: בפע"ח שער מקרא קודש פ"ג: ודע שאע"פ שבכל ו' ימי החול פועלים ז' מדות כנודע, אינו דומה פעולתן בימי החול לפעולתן בימים אלו, כי בו' ימי החול פועלים אצילות ע"י בריאה ובריאה ביצירה בא", ויצירה בעשייה ג"כ בחוץ לארץ, והוא בחול כגון יום א' פועל חסד שבאצילות מתלבש בחסד שבבריאה, וחסד דבריאה מתלבש בחסד יצירה וחסד יצירה בחסד עשייה כו', אמנם בימים אלו הספירות העליונים מתלבשים בבריאה לבד כו'. ע"כ. וראה עוד בע"ח שער מ"ן ומ"ד (של"ט) סוף דרוש א'. וראה עוד סה"מ תקס"ח ח"ב ע' תשט ואילך (ובמ"מ שם). אור התורה חנוכה (כרך ה) תתקפו. ב. תרומה (כרך ה) ע' איתקט. שה"ש (כרך ג) ע' תתקסט [ועיין במראי

מקומות במאמרי אדמו"ר האמצעי דברים ח"ג ע' תתקכו. סידור רי, ד].

(63) והבדלתם בין הטהור לטמא: קדושים כ, כה: והבדלתם בין הבהמה הטהורה לטמאה ובין העוף הטמא לטהור. וראה שמיני יא, מז.

(64) לך משתחווים: נחמי' ט, ו.

(65) לטמא: פסוק, "והבדלתם" שהובא לעיל.

(66) ולכן גזל אינו יכול לעלות: ראה סידור כאן – רכה, ד.

(67) ע"י האדם שבו נפש האלקית: המוסגר הוא הגהת כ"ק אדמו"ר הצ"צ.

(68) וצ"ע בע"ח ערלה ק"נ: שער החשמל (שמ"א) פ"א. ועד"ז בע"ח שער האונאה (של"ג) פ"ג. לקו"ת לארזי"ל (טעמ"ז) פ' לך דך ד"ה סוד מצות מילה ופריעה. וראה תו"א כאן יג, א. [ובכמה מקומות מבואר שהיא מג' קליפות הטמאות, עיין בנסמן בכל זה בסה"מ תר"ם ח"א ע' רמז].

(69) מי שטרח: ע"ז ג, א.

והבדילה הפרוכת

יותר חיצוני, ועד"ז בפנימי' מדרגות כו'. וזהו ענין כתנות⁷⁰ עור. אבל קודם החטא מחשמל, על דרך ההבדלה שאנו אומרים בשבת בסיבת ביאת הפרסא שנסתלקה בשבת (והחליצנו⁷¹) וברוך המבדיל, כי על ידו מאיר קצת כנ"ל, משא"כ עור, ומבדיל בין ג' קליפות שינקו מן העור בלבד.

וְזֶס מִלֵּה, שישאל שרשן למעלה מהפרסא חלק ה' מאצי' רק שירדו בבי"ע, וצריכים להסיר עכ"פ הערלה קליפת נוגה המעלים לגמרי ויאיר דרך חשמל כנ"ל, מל י"ה גילוי אור"א. וכל זה בכוונה לעשות לתקן, תורמסין, כי ע"י שהם בעצמם מסירים הערלה המבדיל (ונשארים⁷² בביטול היש מחמת המשכת ההארה שבאמצעות פרסא הנ"ל, הגם שמתחלה היו באצי' שלמעלה מהפרסא יחו"ע, מ"מ ע"י ביטול המל' דיחו"ת) ממשיכים מלמעלה יותר. ברית⁷³ אתך, יסוד ז"א. צדיק⁷⁴ כתמר, יסוד דא"א ויסוד דעתיק יומין. אני הנה בריתי, ואני בזקף גדול, אי"ן כתר שלמעלה מהחכמה (אצי') שמאין⁷⁵ תמצא. וז"ש גדולה⁷⁶ מילה י"ג בריתות, מפנימי' ע"י⁷⁷ לחיצוני' שבו.

לחול הבדלה פרסא ובשבת קידוש והחליצנו למעלה מהפרסא". וראה עוד: אוה"ת חנוכה (כרך ה) ע' תתקנז, א. משפטים ע' אקמה (ומציין שם לפי' הרמ"ז ר"פ חוקת). ואתחנן (כרך א) ע' רי. תצא (כרך ב) ע' תתריח (בשם הרמ"ז). דרושים לשמע"צ (כרך ו) ע' ב'תקמ. (72) ונשארים בביטול היש: המוסגר הוא הגהת כ"ק אדמו"ר הצ"צ. (73) בריתי אתך: לך לך יו, ד (לפני הפסוק: ולא יקרא עוד שמך אברם). (74) צדיק כתמר: תהלים צב, יג. [הובא בסידור כאן – רכו, ב. וליתא בתו"א כאן]. (75) שמאין תמצא: איוב כח, יב. (76) גדולה מילה י"ג בריתות: נדרים לא, ב (במשנה). נתבאר בסידור כאן – רכו, סע"ב (וליתא בתו"א כאן). וראה גם תו"א לקמן ד"ה בעצם היום הזה (יג, ג). (77) ע"י: עתיק יומין.

(70) כתנות עור: בראשית ג, כא. ראה במראי מקומות במאמרי אדמו"ר האמצעי ויקרא ח"ב ע' תצג. ובשער היחוד לאדמו"ר האמצעי קמ, א. (71) והחליצנו: נוסח בהמ"ז דשבת. תיבה זו היא הוספת אדמו"ר הצ"צ. וראה אוה"ת חנוכה שג, ב: "והנה בפע"ח ובסידור האריז"ל בכוונת בהמ"ז דשבת בענין רצה והחליצנו פי' שמש"ט נק' נעל לז"א וכו' מתלבש בחול כי ההנהגה על ידו, ובשבת אנו מחלים שיהי' חילוף ההנהגה הנ"ל וישלוט אצילות עצמו או בריאה כי שבת בחי' בריאה ולא מש"ט, וזהו והחליצנו ר"ל שיהי' אז חלוף הנעל וכן פי' הרמ"ז בפ' חוקת" (ושקו"ט בזה באוה"ת שם). ובאוה"ת שה"ש (כרך ג) ע' תתקצה (ע"פ מה יפו פעמיך בנעלים): "והחליצנו דשבת יש לומר מסנדל דעשי' ויצירה ורק נעל דבריאה מאיר" (מציין שם גם למאמר כאן). בהגהת אדמו"ר הצ"צ בסה"מ תקס"ב ח"ב ע' תריא: "לכן בין שבת